

RS Global

ISSN 2413-1032

WORLD SCIENCE

Multidisciplinary Scientific Edition

WORLD SCIENCE

№ 4(32)
Vol.7, April 2018

Copies may be made only from legally acquired originals.

A single copy of one article per issue may be downloaded for personal use (non-commercial research or private study). Downloading or printing multiple copies is not permitted. Electronic Storage or Usage Permission of the Publisher is required to store or use electronically any material contained in this work, including any chapter or part of a chapter. Permission of the Publisher is required for all other derivative works, including compilations and translations. Except as outlined above, no part of this work may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means without prior written permission of the Publisher.

Publisher –
RS Global Sp. z O.O.,
Scientific Educational Center
Warsaw, Poland

Numer KRS: 0000672864
REGON: 367026200
NIP: 5213776394

Publisher Office's address:
Dolna 17,
Warsaw, Poland,
00-773

Website: <https://ws-conference.com/>

E-mail: rsglobal.poland@gmail.com

Tel: +4(857) 898 55 10

The authors are fully responsible for the facts mentioned in the articles. The opinions of the authors may not always coincide with the editorial boards point of view and impose no obligations on it.

CHIEF EDITOR

Ramachandran Nithya Professor in Finance and Marketing, Oman

EDITORIAL BOARD:

Nobanee Haitham Associate Professor of Finance, United Arab Emirates

Almazari Ahmad Professor in Financial Management, Saudi Arabia

Lina Anastassova Full Professor in Marketing, Bulgaria

Mikiashvili Nino Professor in Econometrics and Macroeconomics, Georgia

Alkhawaldeh Abdullah Professor in Financial Philosophy, Hashemite University, Jordan

Mendebaev Toktamys Doctor of Technical Sciences, Professor, Kazakhstan

Yakovenko Nataliya Professor, Doctor of Geography, Shuya

Mazbayev Ordenbek Doctor of Geographical Sciences, Professor of Tourism, Kazakhstan

Sentyabrev Nikolay Professor, Doctor of Sciences, Russia

Ustenova Gulbaram Director of Education Department of the Pharmacy, Doctor of Pharmaceutical Science, Kazakhstan

Harlamova Julia Professor, Russia

Kalinina Irina Professor of Chair of Medicobiological Bases of Physical Culture and Sport, Dr. Sci.Biol., Russia

Imangazinov Sagit Director, Ph.D, Kazakhstan

Dukhanina Irina Professor of Finance and Investment Chair, Doctor of Sciences, Russian Federation

Orehowskyi Wadym Head of the Department of Social and Human Sciences, Economics and Law, Doctor of Historical Sciences, Ukraine

Peshcherov Georgy Professor, Russia

Mustafin Muafik Professor, Doctor of Veterinary Science

Ovsyanik Olga Professor, Doctor of Psychological Science, Russian Federation

Temirbekova Sulukhan Dr. Sc. of Biology, Professor, Russian Federation

Kuzmenkov Sergey Professor at the Department of Physics and Didactics of Physics, Candidate of Physico-mathematical Sciences, Doctor of Pedagogic Sciences

Safarov Mahmatali Doctor Technical Science, Professor Academician Academia Science Republic of Tajikistan

Omarova Vera Professor, Ph.D., Kazakhstan

Koziar Mykola Head of the Department, Doctor of Pedagogical Sciences, Ukraine

Tatarintseva Nina Professor, Russia

Sidorovich Marina Candidate of Biological Sciences, Doctor of Pedagogical Sciences, Full Professor

Polyakova Victoria Candidate of Pedagogical Sciences, Russia

Issakova Sabira Professor, Doctor of Philology,

Kolesnikova Galina Professor, Russia

Utebaliyeva Gulnara Doctor of Philological Science, Kazakhstan

Uzilevsky Gennady Dr. of Science, Ph.D., Russian Federation

Krokhmal Nataliia Professor, Ph.D. in Philosophy, National Pedagogical Dragomanov University, Ukraine

Chorny Oleksii D.Sc. (Eng.), Professor, Kremenchuk

Pilipenko Oleg Head of Machine Design Fundamentals Department, Doctor of Technical Sciences, Ukraine

Nyyzbekova Kulanda Candidate of pedagogical sciences, Kazakhstan

Cheshmedzhieva Margarita Public Law and Public Management Department, Bulgaria

Svetlana Peneva MD, dental prosthetics, Medical University - Varna, Bulgaria

Rossikhin Vasiliy Full dr., Doctor of Legal Sciences, National Law University named after Yaroslav the Wise, Ukraine

Pikhtirova Alina PhD in Veterinary science, Sumy national agrarian university, Ukraine

CONTENTS

PEDAGOGY

Наталія Крупенина ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТИ: ТЕНДЕНЦІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ.....	4
Шевченко Ю. М. СУЧАСНИЙ СТАН ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ ДО ДУХОВНО-МОРАЛЬНОГО РОЗВИТКУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У КРОС-КУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ.....	11
Iryna Simkova THE EFFECT OF TRANSDISCIPLINARY APPROACH ON THE TRAINING OF TRANSLATORS AND INTERPRETERS.....	16
Демченко Н. М., Філоненко О. С. ПРОБЛЕМА ДОСЛІДЖЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ НЕРІВНОСТІ ТА ДИСКРИМІНАЦІЇ У ВИЩІЙ ОСВІТІ: СВІТОВИЙ ДОСВІД.....	20
Сарелла Гаїбова, Гюлджан Мусейбова ВИДИ АУДИРОВАНИЯ.....	25
Адилгалиева Ж. С. ПРИМЕНЕНИЕ ТЕХНОЛОГИИ ОБУЧЕНИЯ В СОТРУДНИЧЕСТВЕ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ.....	29
Волосюк М. А., Проценко О. М., Батаженко В. І. ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ІНЖЕНЕРНОЇ ГЕОМЕТРІЇ В ОСВІТНЬОМУ КОНТЕКСТІ.....	32
Ду Цзілун МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ І ПРИНЦИПИ ЗАЛУЧЕННЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ДО ЗАНЯТЬ ЕСТРАДНИМ СПІВОМ.....	37
Загородня А. А. АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ.....	42
Криворучко І. А., Гончарова Н. М., Сивожелізов А. В., Александров М. А., Тележний А. С., Прокопенко К. А. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ КОНФЛІКТОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ КАФЕДР МЕДИЧНОГО ПРОФІЛЮ.....	47
Arystova Liudmyla Serhiyivna TEXTBOOK «MUSICAL ART» AS A MEANS OF PATRIOTIC EDUCATION OF SCHOOLCHILDREN.....	52
Liliia Biretska THE PATRIOTIC EDUCATION OF STUDENTS: PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL CONDITIONS.....	59
Ruzinazarov Sh. N., Saidova S. S. SCIENTIFIC AND INNOVATIVE METHODOLOGICAL PROBLEMS OF ENTREPRENEURSHIP EDUCATION: REALISM MODERN ORIENTATION.....	63
Xalikova L. U. THE ESSENCE OF INTEGRATED SKILLS IN IMPROVING STUDENTS' CRITICAL THINKING.....	66
Xoshqedem Ahmedova THE EFFECTIVE WAYS OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES TO THE BACHELOR DEGREE ESP STUDENTS.....	68

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ КОНФЛІКТОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ КАФЕДР МЕДИЧНОГО ПРОФІЛЮ

д. мед. н., професор Криворучко І. А.,
к. мед. н., доцент Гончарова Н. М.,
к. мед. н., доцент Сивожелізов А. В.,
к. мед. н. Александров М. А.,
Тележний А. С.,
Прокопенко К. А.

Україна, Харків,
Харківський національний медичний університет МОЗ України, кафедра хірургії №2

Abstract. *The analysis of the state of the problem of conflicts in the pedagogical activity of teachers of higher educational establishments has revealed that, despite a certain level of its theoretical and practical development, there are a number of unresolved issues: the ways of realization of the interconnection of the process of acquiring knowledge about conflicts in pedagogical interaction and process are not fully revealed use of theoretical knowledge in practical activity.*

The main ways of forming the readiness of high school lecturers to prevent and resolve conflicts is to integrate special knowledge on conflict issues. In the content of theoretical conflictological preparation of teachers it is necessary to consider the question of the role of conflicts in the development of personality, the importance of various aspects of pedagogical communication in the emergence of pedagogical conflicts, psychological peculiarities of people that may lead to conflicting relationships, models (styles) of behavior in a conflict situation, etc.

The introduction of training methods in the professional activity of teachers of higher education (in particular, teachers of departments of medical direction) is a means of purposeful formation of confliction competence of teachers of higher educational institutions due to the use of such organizational forms and methods of active training.

Keywords: *conflicts, confliction competence, training methods, department of medical direction, pedagogical activity.*

Вступ. Реформування системи суспільно-економічних відносин, стан кризи, що супроводжують перехід українського суспільства в нові ринкові відносини, привели до підвищення конфліктності у соціумі. Розмаїтість і масштабність конфліктів збільшується, вони втягують у конфліктні дії представників всіх груп населення, включаючи молодь і студентство. Конфлікти, зачіпаючи корінні інтереси людей, їхній соціальний статус, престиж, майбутнє, матеріальний добробут, що в умовах нестабільності соціально-економічної обстановки в країні нерідко викликає в студентів стан тривожності, дратівливості, та призводить до різних по глибині й змісту міжособистісних конфліктів. Такі конфлікти, якщо вони залишаться поза полем зору, можуть не тільки погіршити самопочуття молодих людей, але й позначатися на ефективності освоєння навичками професії. У зв'язку із цим, проблема міжособистісних конфліктів у взаєминах викладача зі студентами, уміння їх запобігати, вирішувати й управляти ними має актуальне значення.

Більшість науковців відзначають, що важливою умовою успішності педагогічної діяльності викладачів вищих учбових закладів є високий рівень їх професійної компетентності. У формуванні та підвищенні рівня цього структурного компоненту особистості фахівця значну роль відіграють психолого-педагогічні знання та усвідомлення педагогами їх ролі у міжособистісній взаємодії. Пошук шляхів удосконалення професійної компетентності викладачів вищих навчальних закладів потребує аналізу результатів досліджень науковців і практичних працівників.

Аналіз стану проблеми виникнення конфліктів у педагогічній діяльності викладачів вищих навчальних закладів виявив, що, незважаючи на певний рівень її теоретичної та практичної розробленості, є ряд невирішених питань: не повною мірою виявлені шляхи здійснення взаємозв'язку процесу придбання знань щодо конфліктів у педагогічній взаємодії та процесу використання теоретичних знань в практичній діяльності. Недостатньо вивчені психолого-педагогічні умови формування конфліктологічної компетентності педагогів вищих навчальних закладів (ВНЗ) (зокрема, викладачів кафедр медичного напрямку). Існує також велика кількість видів конфліктів, що виникають під час міжособистісної взаємодії викладача та студентів, вивченню яких приділяється недостатньо уваги під час професійної підготовки педагога вищої школи. Проблемам вивчення конфлікту, конфліктних ситуацій, стадіям

розвитку конфлікту присвячені спеціальні дослідження таких вчених, як: В. І. Андрєєва, А. Я. Анцупова [1], А. М. Гірника, Н. В. Гришиної [2] та ін. Конфлікт у педагогічних стосунках вивчають: Ш. А. Амонашвілі, С. В. Баникіна, З. І. Білоусова, В. І. Журавльов [4], А. С. Макаренко, Л. І. Міщик, Л. І. Мітіна, М. М. Рибаківа [15] та ін.

Бути конфліктологічно грамотним ще не означає бути компетентним, оскільки грамотність – це когнітивна характеристика і зовсім не обов'язково, що викладачі кафедр медичного профілю здатні її застосовувати у процесі діяльності. Незважаючи на чималу увагу в науковій літературі до проблематики конфлікту, у педагогічній галузі поширена думка про негативне ставлення людей до кожного конфлікту й прагнення його стримувати, а не використовувати у своїй діяльності. Варто зазначити, що в обов'язковому мінімумі змісту педагогічної підготовки викладачів кафедр медичного профілю проблемі формування конфліктологічної компетентності педагога-медика взагалі не приділено уваги.

Мета дослідження. Вивчення ролі конфліктів у розвитку особистості, а також значення різних аспектів педагогічного спілкування у виникненні педагогічних конфліктів.

Матеріали та методи: теоретичний аналіз психолого-педагогічної наукової літератури, систематизація та узагальнення отриманої інформації, методи спостереження, тренінгові методики.

Результати та їх обговорення. Відповідно конфліктологічна компетентність розглядається у контексті професійно-педагогічної компетентності.

Професійна компетентність - це характеристика, що обумовлює здатність і готовність виконувати педагогічні функції відповідно до прийнятих в соціумі норм, стандартів, вимог. Комунікативна компетентність є частиною професійно-педагогічної компетентності. Особливе місце в структурі комунікативної компетентності займає конфліктологічна компетентність. Конфліктологічна компетентність є однією із необхідних складових професійної компетентності педагога вищого навчального закладу (зокрема, викладачів кафедр медичного напрямку).

Відокремлюються основні компоненти конфліктологічної компетентності педагога вищого навчального закладу:

– змістовий компонент (методологічні, філософські, психологічні, педагогічні і культурологічні знання про конфлікт та стратегії його вирішення);

– мотиваційно - діяльнісний (вміння педагога діяти у ситуації ризику, стратегії поведінки у конфлікті, комунікативні вміння і навички, технології вирішення конфліктів);

– особистісний (особистісні якості – емпатія, толерантність, відповідальність, емоційна стійкість);

– конструктивний (вміння впливати на опонентів, на їх стосунки, оцінки, мотиви і цілі конфліктного протистояння, формувати суспільну думку стосовно учасників конфлікту, вміння здійснювати профілактику конфлікту та вирішення конфлікту на справедливій основі, виконуючи роль «третейського судді»);

– комунікативний компонент (вміння здійснювати ефективне спілкування з учасниками конфлікту з урахуванням їхніх особистісних і емоційних станів).

Сформованість конфліктологічної компетентності можливо оцінювати за такими критеріями: психолого-педагогічна інформованість про конфлікти; конструктивне ставлення до конфлікту; розвинуті комунікативні вміння; володіння широким діапазоном стратегій поведінки у конфлікті; емоційна стійкість, емпатія, рефлексія; відсутність конфліктофобії: усвідомлення особистості партнера по взаємодії як цінності, як цілі, а не засобу у конфліктній ситуації; усвідомлення переведення деструктивного конфлікту у конструктивний; здатність «утримувати» конфлікт (не уникати конфліктної взаємодії); усвідомлення важливості, значущості конфліктологічної компетентності для професійної діяльності викладачів кафедр медичного напрямку [1, 5, 8].

Формування конфліктологічної компетентності розуміється як перехід конфліктологічної компетентності від нижчих рівнів до вищих [6].

В основу визначення рівнів конфліктологічної компетентності покладено структурно-функціональну ознаку: компетентність при переході на інший рівень змінює свою структуру і функції. Отже, керуючись теоретичним досвідом визначення рівнів, а також спираючись на власні емпіричні спостереження, ми виокремили такі рівні сформованості конфліктологічної компетентності викладачів кафедр медичного напрямку (табл.1): 1) інтуїтивний, 2) репродуктивний, 3) творчо-репродуктивний, 4) творчий.

Діагностичний комплекс було спрямовано на виявлення рівнів реалізації окремих компонентів конфліктологічної компетентності викладачів кафедр медичного напрямку: змістового, мотиваційно-діялісного, особистісного, комунікативного, конструктивного [6, 7]. Для з'ясування вихідного рівня сформованості конфліктологічної компетентності викладачів було використано тестові діагностичні методики. Отже, провівши діагностику вихідного рівня сформованості конфліктологічної компетентності і проаналізувавши отримані результати,

можливо отримати певну картину сформованості конфліктологічної компетентності у викладачів кафедр медичного напрямку [3, 6, 7].

Таблиця 1. Визначення рівню сформованості конфліктологічної компетентності викладачів кафедр медичного профілю

Рівні сформованості	Показники сформованості рівня
Інтуїтивний	Пошук рішень педагогічних ситуацій за допомогою систематичних проб і помилок; побутовий характер конфліктологічних знань, їх несистематизованість; наявність конфлікту супроводжується неконтрольованими почуттями; професійно значущі емоції не домінують; імпульсивність, ригідність, відсутність рефлексії; деструктивна конфліктна позиція
Репродуктивний	Робота викладачів за алгоритмами; поверховість конфліктологічних знань, невпорядкованість; наявність гнучкості розуму; негативне ставлення до насильства, конфлікт оцінюється однобічно; прагнення загострити конфлікт обумовлено мотивами рішучої незгоди з несправедливістю, непорозумінням; викладачі з репродуктивним рівнем сформованості конфліктологічної компетентності часто звертаються за допомогою, порадою до третьої особи, конфлікт вирішується частково
Творчо-репродуктивний	Використання викладачами сформованої системи науково-педагогічних, конфліктологічних знань, умінь, навичок аналітичного і конструктивного характеру; оригінальність вирішення педагогічних задач, черговий хід рішення вибирається на підставі попередніх; розвинена гнучкість мислення; адекватність самооцінки; прагнення бачити сутність конфлікту; прагнення до засвоєння всієї системи засобів і прийомів вирішення конфлікту, вибір адекватних засобів та прийомів відповідно до конфліктної ситуації; конструктивна конфліктна позиція
Творчий	Виражено педагогічна спрямованість особистості, достатній розвиток аналітичних, прогностичних, конструктивних, виконавських умінь; оригінальні способи розв'язання педагогічних задач; характерні пошук нових методик, засобів, прийомів, інструментування; розвинута інтуїція більш високого рівня; уміння у ситуаціях педагогічного конфлікту знаходить спільну мову не тільки з окремими суб'єктами професійно-педагогічної взаємодії (тільки студенти або тільки викладачі, адміністрація), а з усіма суб'єктами професійної взаємодії на всіх рівнях прояву конфлікту

До засобів формування конфліктологічної компетентності відносять: знання навчального матеріалу з курсу конфліктології та психології і педагогіки, знання сутності конфліктної ситуації; методи і форми навчання і виховання; особистісні і професійні якості викладача; міжособистісні стосунки у навчальній групі. Максимально забезпечують підготовку викладачів до оволодіння досвідом використання конфліктологічної компетентності при вирішенні конфліктів у педагогічному процесі – навчальні професійно-педагогічні задачі конфліктологічного характеру [6].

У якості чинників ефективного формування конфліктологічної компетентності викладачів кафедр медичного напрямку у вищому навчальному закладі визначають включення у професійну діяльність педагогів навчальні методики, представлені у вигляді проблемних питань, задач, ситуацій, рольових ігор які мають відповідати науковим підходам до опису й пояснення суб'єктивних причин, умов, факторів появи конфліктних ситуацій, а їх виконання має забезпечити засвоєння необхідних конфліктологічних понять [10, 14].

Основними шляхами формування готовності викладачів ВНЗ щодо запобігання і розв'язання конфліктів є інтеграція спеціальних знань з проблем конфліктології. У змісті теоретичної конфліктологічної підготовки викладачів необхідно розглядати питання про роль конфліктів у розвитку особистості, про значення різних аспектів педагогічного спілкування у виникненні педагогічних конфліктів, про психологічні особливості людей, що можуть спричинювати конфліктні взаємини, про моделі (стили) поведінки в конфліктній ситуації та ін. [9, 12, 13].

В процесі формування конфліктологічної компетентності педагогів-медиків були застосовані наступні тестові діагностичні методики:

1. Для оцінки мотиваційно-діяльнісного компоненту конфліктологічної компетентності було застосовано діагностичний тест Н. Гришиної «Оцінка схильності особистості до конфліктної поведінки» (адаптований варіант методики Ложкіна Г. В. та Пов'якель Н. І.) [11], (табл.2).

2. Для оцінки комунікативного компоненту конфліктологічної компетентності було застосовано адаптований варіант тесту М. Снайдера «Оцінка комунікативного контролю в спілкуванні» [3], (табл. 3).

Таблиця 2. Оцінка конфліктності особистості (адаптований варіант методики Ложкіна Г. В. та Пов'якель Н. І.)

Кількість осіб	Ступінь вираженості схильності до конфлікту									
	низький 14-26 балів		середній 27-29 балів		вище середнього 30-35 балів		високий 36-38 балів		дуже високий 39-42 балів	
	Початковий результат	Кінцевий результат	Початковий результат	Кінцевий результат	Початковий результат	Кінцевий результат	Початковий результат	Кінцевий результат	Початковий результат	Кінцевий результат
КГ	8	6	5	8	5	4	5	3	1	1
ЕГ	8	4	4	14	5	2	6	1	1	0

Для оцінки конструктивного компоненту конфліктологічної компетентності було застосовано адаптований варіант методики Ложкіна Г. В. та Пов'якель Н. І. «Оцінка готовності до переговорів і розв'язання конфліктів» [11], (табл. 4).

Таблиця 3. Оцінка комунікативного контролю в спілкуванні (адаптований варіант тесту М. Снайдера)

Кількість осіб	Ступінь вираженості комунікативного контролю					
	низький 0-3 бали		середній 4-6 балів		високий 7-10 балів	
	Початковий результат	Кінцевий результат	Початковий результат	Кінцевий результат	Початковий результат	Кінцевий результат
КГ	6	4	14	13	2	5
ЕГ	6	2	13	11	5	11

Таблиця 4. Оцінка готовності до переговорів і розв'язання конфліктів (адаптований варіант методики Ложкіна Г. В. та Пов'якель Н. І.)

Кількість осіб	Ступінь вираженості конструктивного компоненту									
	низький 15-32 бали		середній 33-38 бали		вище середнього 39-44 бали		високий 45-55 бали		дуже високий 56-63 бали	
	Початковий рез-т	Кінцевий рез-т	Початковий рез-т	Кінцевий рез-т	Початковий рез-т	Кінцевий рез-т	Початковий рез-т	Кінцевий рез-т	Початковий рез-т	Кінцевий рез-т
КГ	1	0	1	1	8	6	8	10	4	4
ЕГ	4	0	5	0	8	3	6	18	1	3

3. Для оцінки особистісного компоненту конфліктологічної компетентності було застосовано діагностичний тест В.В.Бойко щодо рівню розвитку емпатії (адаптований варіант І. М. Юсупова) [3], (табл.5).

Таблиця 5. Здатність педагога до емпатії

Кількість осіб	Ступінь вираженості конструктивного компоненту									
	Вищий ступінь рівню емпатійності 82-90 балів		Висока емпатійність 63-81 бал		Нормальний рівень емпатійності 37-62 бали		Низький рівень емпатійності 12-36 балів			
	Початковий рез-т	Кінцевий рез-т	Початковий рез-т	Кінцевий рез-т	Початковий рез-т	Кінцевий рез-т	Початковий рез-т	Кінцевий рез-т		
КГ	1	1	5	4	10	12	6	5		
ЕГ	1	0	4	3	14	18	5	3		

Впровадження тренінгових методик у професійну діяльність педагогів вищої школи(зокрема, викладачів кафедр медичного напрямку) є засобом цілеспрямованого формування конфліктологічної компетенції педагогів ВНЗ завдяки використанню таких організаційних форм і методів активного навчання:

1) Лекції і семінарські заняття у формі діалогу з аудиторією, наведення цікавих фактів і статистичних даних, проведення інтелектуальних вправ, сократичних бесід, «мозкової атаки», «круглого столу» тощо для формування у викладачів пізнавального інтересу до питань урегулювання конфліктів у педагогічній діяльності.

2) Ділові і рольові ігри для моделювання професійної діяльності, програвання можливих конфліктних ситуацій у взаємодії зі студентами, колегами, адміністрацією.

3) Використання тестових методик для оцінки розвитку емпатії, рівня конфліктності, стилю поведінки, спілкування в конфлікті та ін.

4) Тренінгові заняття для розвитку у викладачів кафедр медичного напрямку навичок ефективного спілкування і раціональної поведінки в конфлікті, формування вмінь управляти своєю поведінкою у складних і критичних ситуаціях міжособистісної взаємодії.

5) Аналіз інцидентів і конфліктів, що реально виникали у педагогів-медиків у різних життєвих умовах, а також розв'язання спеціально розроблених психолого-педагогічних ситуацій і завдань, які стосуються різних аспектів міжособистісних взаємин у педагогічному процесі та пошук шляхів їхнього вирішення з різних позицій (студента, викладача, спостерігача). Це спрямовує педагогів-медиків на самостійний пошук оптимальних способів поведінки педагога у взаєминах з іншими учасниками педагогічного процесу, оволодіння ними конфліктологічними вміннями.

Висновки. Основними шляхами формування готовності викладачів ВНЗ щодо запобігання і розв'язання конфліктів є інтеграція спеціальних знань з проблем конфліктології. У змісті теоретичної конфліктологічної підготовки викладачів необхідно розглядати питання про роль конфліктів у розвитку особистості, про значення різних аспектів педагогічного спілкування у виникненні педагогічних конфліктів, про психологічні особливості людей, що можуть спричинювати конфліктні взаємини, про моделі (стилі) поведінки в конфліктній ситуації та ін.

Впровадження тренінгових методик у професійну діяльність педагогів вищої школи (зокрема, викладачів кафедр медичного напрямку) є засобом цілеспрямованого формування конфліктологічної компетенції педагогів ВНЗ завдяки використанню таких організаційних форм і методів активного навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Анцупов А. Я. Конфликтология / А. Я. Анцупов, А. И. Шипилов. – Учебник. – 2 – е изд. – М.: ЮНИТИ. – 2002. – 591 с.
2. Гришина И. В. Психология конфликта / И. В. Гришина. – СПб.: Питер, 2000. – 464 с.
3. Гура О. І. Вступ до спеціальності «Педагогіка вищої школи» / О. І. Гура. – К.: Центр навч. літератури. – 2005. – 223 с.
4. Журавлев В. И. Основы педагогической конфликтологии / В. И. Журавлев. – Учебник. – М.: Рос. пед. агентство, 1995. – 183 с.
5. Карамушка Л. М. Попередження та подолання конфліктів в установах середньої освіти / Л. М. Карамушка. – К.: Ін – т психології АПН України, 1994. – 53 с.
6. Козич І. В. Формування конфліктологічної компетентності майбутнього викладача вищої школи / Вісник Запорізького національного університету: [зб. наук, статей. Педагогічні науки гол. ред. Л. І. Міщик]. – Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2005. – С. 49 – 55.
7. Козич І. В. Виховання толерантності – основа формування конфліктологічної компетентності майбутнього викладача вищої школи / Проблеми сучасної педагогічної освіти. – (Серія «Педагогіка і психологія»). – [зб. статей]: Вип. 8. Ч. 1. – Ялта: РВВ КГУ. 2005. – С. 179 – 185.
8. Косило Е. Е. Структурный анализ формирования коммуникативной компетентности у студентов высших учебных заведений / Е. Е. Косило // Инновации в образовании. – 2003. – №3. – С. 75 – 85.
9. Костюшко Ю. О. Коммуникативні вміння вчителя та шляхи їх формування / Творча особистість вчителя: проблеми теорії і практики: Зб. наук. пр. Ред. кол.: Н. Гузій (відп. ред.) та ін. – К.: УДПУ, 1997. – С. 269 – 273.
10. Мерзлякова Е. Л. Чему и как учить учителей. Тренинг эффективного педагогического общения / Е. Л. Мерзлякова. – СПб.: Речь, 2007. – 296 с.
11. Пов'якель Н. І. Психологічна експертиза конфліктів як напрям професійної діяльності практичного психолога / Н. І. Пов'якель // Психологія: Зб. наук, праць. – Вип. 1 (4). – К.: НПУ, 1999. – С. 49 – 54.
12. Подоляк Л. Г. Психологія вищої школи / Л. Г. Подоляк, В. І. Юрченко. – К.: Вид. «Каравела», 2008. – 351 с.
13. Попова А. А. Модель развития коммуникативных способностей студентов педвуза / А. А. Попова // Психология в вузе. – 2004. – №4. – С. 51 – 60.
14. Рудзевич І. Л. Психологічні засоби подолання деструктивних конфліктів у педагогічному процесі / І. Л. Рудзевич // Практична психологія та соціальна робота. – 2005. № 1. – С. 47 – 49.
15. Рыбакова М. М. Конфликты и взаимодействие в педагогическом процессе / М. М. Рыбакова. – М.: Просвещение, 1991. – 128 с.